Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Februar 2008
11. årgang nr. 1

Nyt fra Museumsforeningen

Vi beder om e-mail adresse

Vi er glade for at kunne præsentere det første blad i 2008 med spændende artikler af lokalhistorisk værdi samt omtale af forårets arrangementer. Vi vil imidlertid også benytte lejligheden til at opfordre til – inden du går i gang med at læse bladet – at klikke ind på vores hjemmeside www.museums-foreningen.dk og sende os din e-mail adresse. Derved har vi mulighed for at kontakte dig i tilfælde af, at vi har aktuelt nyhedsstof, ligesom tilmelding til vores arrangementer så vidt muligt skal ske via hjemmesiden. *(Red.)*

Indkaldelse til generalforsamling

Der indkaldes hermed til Museumsforeningens ordinære generalforsamling **tirsdag den 6. maj 2008 kl. 19.30** i Konfirmandstuen (adgang gennem gården bag præstegården), Sdr. Jagtvej 1, 2970 Hørsholm. Dagsorden ifølge vedtægterne. Nærmere orientering følger i næste nummer af *Nyt fra Museumsforeningen.* Efter generalforsamlingen vil historikeren Steffen Heiberg holde foredrag om de kongelige slotte i Nordsjælland. Steffen Heiberg er magister i historie og museumsinspektør ved Frederiksborgmuseet. (*JTH*)

Kalender for kommende arrangementer

Dato / 2008	Arrangement
15. februar	Kursus i brug af hjemmeside
16. februar	Kursus i brug af hjemmeside
12. marts	Chr. VII's palæ
27. april	Hørsholm Kirkegård
6. maj	Generalforsamling
24. maj	Fredensborg
7. juni	Kronborg

Se mere om arrangementerne under "Kommende arrangementer".

Slettemosehuset

Fortalt af Merete William Petersen, hvis barndomshjem var "Lyskov" Sdr. Jagtvej 37 skråt over for "Slettemosehuset".

Vægteren, som R.C. Johansen*) blev kaldt, boede i en yndig gammel rønne, han var en typisk eneboer, holdt sig altid for sig selv. Han gik ned til Pennehave gennem skoven med sin lille hund; jeg tror det var en gravhund. Han skulle også købe lidt ind og gik ned til købmand Tougaard på hjørnet af Rungstedvej og Stolbergsvej. Bygningen eksisterer stadig. Min mor kørte meget hurtigt rundt om hjørnerne i sin lille Ford Prefect, B 1003, og når vægteren hørte min mor komme, skyndte han sig at løfte sin lille hund op i sin favn og stå helt stille inde ved hækken, til hun var kørt forbi. Jeg husker han fik besøg en gang om året af en mand og en dame om sommeren - måske var det hans fødselsdag. Vi børn syntes han var en rar gammel mand, og han blev altid så glad, når vi gik ind til ham med nogle blomster, som vi havde plukket fra skoven eller haven. Han gav os 1 kr., som vi købte slik for hos købmand Tougaard. Vi var lidt onde syntes vi; jeg som eneste pige på vejen tilbød drengene at gå ind med blomsterne til vægteren, men han blev virkelig så glad.

Afløbet fra huset gik ud i mosen, så når vi løb på skøjter om vinteren, skulle vi altid passe på det sted, hvor det løb ud. Huset var som fra et af H.C. Andersens eventyr, stokroser, et stort hyldetræ hængte hen over huset; uden for ved vejen blomstrede rød- og hvidtjørn, det så yndigt og hyggeligt ud, skønt det sikkert var faldefærdigt.

*) Rudolph Conrad Johansen, født 22. april 1867 i Assens, tømrer samt vægter ved Den militære Klædefabrik. (Fra "Danmarks Hær", II. bind, 1934-35). (*Red.)*

Bare et tyveri og en tosset kælling?

Af museumsinspektør Hans Jørgen Winther Jensen.

Marie Kirstine Johannesdatter Nordbye blev i 1860 idømt en måneds fængsel ved Højesteret for urigtige fornærmende udtalelser om overkrigskommissær Frederik Emil Moldrup - kontrollør ved Den militære Klædefabrik i Usserød.

Udtalelserne var faldet i en artikel bragt i bladet Folkets Nisse 1. januar 1859, der på forsiden havde sloganet "Et værn mod forurettelse er pressen ". I artiklen hævder hun, at der er blevet begået en uretfærdighed mod hende i 1856, da hun blev tiltalt og straffet for handel med uld og garn, der var blevet stjålet fra fabrikken. Hun insinuerer endvidere, at en undermester ved navn Christian Jensen og hans hustru Ane Svendsen, havde deltaget i tyveri af og handel med det omtalte uld og garn. Hvis hun havde holdt sig til at lade sin

Udgivet af: Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn. Postadresse: Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm

harme gå ud over disse to, var sagen nok endt der; men hun går videre. Hun skriver, at Moldrup synes meget involveret i sagen, og at han nok selv har deltaget i salget af enkelte klædevarer fra fabrikken. Endelig fremturer hun med at påstå, at Moldrup sammen med birkedommer Møller i Hørsholm fik maget det sådan, at Christian Jensen blev frikendt, medens et par andre fik mindre straffe.

Hvad var nu baggrunden for, at Marie Kirstine Johannesdatter tyvtede overkrigskommissær og kontrollør Frederik Emil Moldrup og ligefrem påstod, at dommeren i Hørsholm havde fiflet med retten?

29. april 1856 møder stævningsmand H. Jensen op på Maries bopæl, Stimestruphus, for at tilsige hende til at møde op ved retten dagen efter. Der beslaglægges desuden noget uldgarn fundet på stedet, som Den militære Klædefabriks leder, Carl Frederik Grundtmann, i retsmødet 30. april hævder stammer fra fabrikken, og at det mod hans vidende og vilje er forsvundet fra fabrikken.

Senere i retssagen indrømmer to kvindelige ansatte fra fabrikken, Ane Svendsen og Marie Olsen, uretmæssigt, at have tilegnet sig garn på fabrikken, ligesom de hævder at have videregivet det til Marie. På trods af disse indicier fastholder den anklagede sin uskyld: hun vidste ikke, at der var tale om tyvekoster.

På et tidspunkt kommer hun dog med udtalelser, der nærmer sig en indrømmelse: Hendes mand gennem 8 år hed Niels Jørgensen. Niels Jørgensen holdt ikke af at arbejde og tvang hende til at skaffe penge. Når det mislykkedes, pryglede han hende – en påstand, der fremgår af udtalelser til retten af hans forældre i separationssagen mellem de to. Denne mand fremskaffede garn fra kvinder, der arbejdede på fabrikken. Når disse ville have kontanter for garnet og ikke ville nøjes med andre varer i bytte, foreholdt han dem, at de ikke havde fået garnet på lovlig vis. Selvom den anklagede vidste, at Niels Jørgensen havde sagt sådan, hævder hun dog, at hun ikke kunne vide, om de ansatte på fabrikken havde ret til garnet.

Dømt bliver hun nu alligevel – Marie. Først til et års forbedringshusarbejde. Siden nedsætter Højesteret dommen til 6 gange 5 dages fængsel på vand og brød.

Det, du lige har læst, er et meget kort referat af en retssag, som findes i Hørsholm Birks politiprotokoller. Referatet bygger på en transskriberet udgave af dele af retssagen, som en flittig slægtshistoriker har afleveret til Hørsholm Egns Museums lokalarkiv.

Retskilder af denne art er meget brugt i moderne historieskrivning. Genren kaldes mikrohistorie, kulturhistorie eller noget helt tredje. Hvad jeg mener sagen kan bruges til, vil jeg lige kort antyde ved at pege på to mulige perspektiver

Marie er ikke den eneste, der bliver dømt. Også ovennævnte Ane Svendsen og Marie Olsen må gå den tunge gang i fængsel. Desuden beskyldes andre under retssagen for at være meddelagtige. På et tidspunkt hævder Marie ydermere, at hun har handlet med arbejderne på klædefabrikken i 12 år. Og ikke alene har hun handlet med dem fra Usserød – hun har også fået noget hvidt garn af arbejderne fra klædefabrikken i Brede. Og hvor vil jeg så hen med disse antydninger? Ja, set i lyset af den sociale og økonomiske situation, som mange, særlig enlige forsørgere, befandt sig i, og i betragtning af, hvor let det har været at stikke garn til sig, afslører denne sag måske kun toppen af det kriminelle isbjerg. Retssagen bliver, set i det lys, ikke bare en historie om nogle få lokale ulykkelige skæbner; men en indgang til et væsentligt stykke økonomisk og social historie.

Marie Kirstine Johannesdatter er 57 år, da hun bliver dømt. Hun har været gift to gange. Er blevet skilt fra en voldelig ægtemand og har været alene med sine børn, mens de påståede ulovligheder er stået på; men hun er ikke helt uden midler, for hun har et hus, der på et tidspunkt bliver vurderet til en værdi, der svarer til 5 gange en voksen karls årsløn her på egnen. Meget taler for, at hun er skyldig i det, hun er blevet dømt for – ja, måske er hun en slags bandeleder. Alligevel farer hun frem i "Folkets Nisse" – måske hjulpet på vej af en skriverkarl på bladet. Maries historie kan også bruges som indgang til tankegangen blandt de kriminelle kvinder, som nok tilhørte underklassen, men på den anden side havde ressourcer til at vise trods under retssagen og til at slå sig igennem, selvom det var med ulovlige midler.

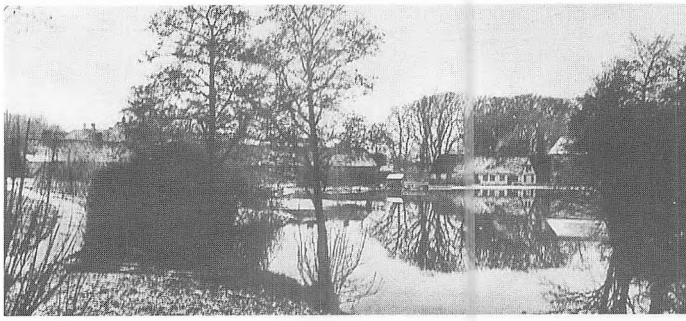

Foto: Den militære Klædefabrik havde en del arbejderboliger - derunder "Lange Længe", der ses her. Nogle af de arbejdere, der var involveret i sagen, har sandsynligvis boet i en af "Lange Længes" lejligheder; men i hvert fald har sagen givet anledning til megen snak og sladder lige netop her. (Foto: Hørsholm Egns Museum)

Udgivet af: Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn. Postadresse: Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm

Fotograf Mygind

Af Jens E. Christiansen, Nivå.

I forbindelse med et tidligere indlæg her i bladet om to fotografier fra september 1939, der viser en skare tilhørere til en koncert af Livgardens Musikkorps ved Amsterdam kro, fremsatte jeg en formodning om, at der havde været en fotograf på egnen, der tog rundt og fotograferede, hvem han mødte, såvel enkeltpersoner som større eller mindre grupper.

Det medførte – som håbet - henvendelser til museet fra nogle af bladets læsere, der alle nævnte en fotograf ved navn Mygind. Det viste sig så, at der i museets arkiv findes en del billeder, som Mygind har taget, men i øvrigt havde man på museet ingen oplysninger om ham. Ved at spørge en række ældre borgere kunne jeg efterhånden sammenstykke et 'miniportræt' af ham: Han var en høj mand, der kørte rundt på en høj cykel, og han havde altid sit fotoapparat med. Han boede formentlig i kvarteret ved den daværende højskole i Hørsholm ('Købmandshvile'), men ingen mente, at han havde haft en fotoforretning eller et atelier i byen.

Han var åbenbart meget ihærdig, for to personer fortalte uafhængig af hinanden, at deres mødre havde henstillet til ham, at han stoppede med at fotografere deres børn, da de ikke havde råd til at købe alle de billeder, han tog. Prisen på billederne var 25 øre pr. stk. Han havde desuden en idé om, at drenge på fotografier tog sig bedst ud, hvis de stod i retstilling med den ene hånd i siden. Han var kendt af alle på egnen og bliver beskrevet som lidt af en original, måske fordi han kunne lave forskellige kunster på sin cykel. Men hvad han hed til fornavn, var der ingen der huskede.

En dag jeg var på Landsarkivet, fik jeg den tanke, at hvis Mygind var død i Hørsholm sogn, måtte det stå i kirkebogen. Jeg tog derfor fat på at gennemgå sognets kirkebøger fra ca. 1960 og bagud, og her stod han: Jørgen Tvede Mygind, Bel Colles Allé 8. Født 5. april 1884 i København, død 10. marts 1939 (findedagen) på bopælen. Begravet på Holmens Kirkegård. Endvidere er det anført, at han var ugift, fotograf og under værgemål. - Det sidste tolker jeg derhen, at han har været psykisk udviklingshæmmet, sandsynligvis i meget let grad.

Hørsholm Avis skrev d. 12. marts 1939:

'Dødsfald. *Den af saa godt som alle i Hørsholm og Rungsted, baade store og smaa, kendte Fotograf Jørgen Mygind, blev Fredag Morgen fundet liggende Død i Sengen.*

Mygind, der havde sit Hjem i Bel Colles Allé 8, blev kun 54 Aar gammel. Døden skyldes formentlig et Hjerteslag.'

Men hvem der har taget billederne fra Amsterdam kro, er altså stadig uopklaret.

Foto: Jørgen H. Christiansen (f. 1928) mødte en dag fotograf Mygind på Rungstedvej. (Foto i museets arkiv)

Afholdte arrangementer

Omtalen kan læses på www.museums-foreningen.dk.

Kommende arrangementer

Praktiske oplysninger

Alle forårets arrangementer er gratis for medlemmer, og der kan ikke tilmeldes gæster.

Tilmelding fra fredag den 15. februar 2008 – enten via vores hjemmeside eller telefonisk til Hørsholm Egns Museum i kontortiden tirsdag – fredag kl. 10.00 – 14.00. Ved personligt fremmøde til Hørsholm Egns Museum kan der ikke ske tilmelding via kustoderne.

Der er begrænset deltagerantal til alle arrangementerne, og det vil fremgå af hjemmesiden, om der fortsat er ledige pladser, eller om man skrives på venteliste. Spørgsmål vedrørende arrangementerne sendes som mail i rubrikken på hjemmesiden eller ved, i kontortiden, at kontakte Hørsholm Egns Museum, der vil lade spørgsmålet gå videre til arrangementsgruppen. Afbud sendes som mail i rubrikken på hjemmesiden eller ved at kontakte Hørsholm Egns Museum i kontortiden. *(HB)*

Fredag den 15. februar 2008 kl. 11.00 og lørdag den 16. februar 2008 kl. 12.00 Kursus på Hørsholm Bibliotek

Vi inviterer til undervisning i brugen af hjemmesiden til bl.a. tilmeldinger til arrangementer. Undervisningen vil foregå ved Lone Puge. Ring og bestil tid på telefon 45 57 29 60. Husk bibliotekskoden eller sygesikringsbevis. Kun for medlemmer. Kurserne varer 1 time.*(HB)*

Torsdag den 12. marts 2008 kl. 16.30 og kl. 16.45 – Chr. VII's palæ

Chr.VII's Palæ (tidligere Moltkes Palæ) er op-

Adresseret tryksag

Afsenderadresse:
Museumsforeningen
for Hørsholm & Omegn
Sdr. jagtvej 2-4,
2970 Hørsholm

409
NIVA BIBLIOTEK
NIVA CENTER 30
2990 NIVA

POST
B PP DANMARK
ID nr. 47580

ført i årene 1750-54 for overhofmarskal A.G.Moltke af de bedste håndværkere og kunstnere under ledelse af hofbygmester Nicolai Eigtved. Resultatet blev et palæ af usædvanlig høj kvalitet. Riddersalen regnes blandt de fornemste rokokorum i Europa. Restaureret fra 1982-1996.
Mødested og tidspunkt: Foran Palæet kl. 16.20. De første 25 vises rundt kl. 16.30 og resten kl. 16.45. Rundvisningen varer ca. 1 time.
Tilmelding: Senest den 3. marts 2008.
Deltagerantal: Maks. 46 personer.
Praktiske oplysninger: Almindelig gående. Der er trapper. I Chr. VIII's Palæ vises udstillingen "Hofliv". Eventuelt besøg på denne udstilling er for egen regning. *(HB)*

Søndag den 27. april 2008 kl. 15.00 – ca. 17.00 - Guidet vandretur på Hørsholm Kirkegård

På kirkegården "møder" vi et helt galleri af spændende skæbner og personer, der har fundet deres sidste hvilested her. Vores guider på turen er: Museumsinspektør Niels Peter Stilling, Rudersdal Museum og museumsinspektør Lisbet Hein, Hørsholm Egns Museum. De to museumsinspektører har begge bidraget til bogen "Hørsholm Kirkegård 1807 – 2007".
Mødested og tidspunkt: Foran kirkegårdskapellet, Kirkegårdsvej 1 (indgang fra Kirkegårdsvej) kl. 14.50.
Tilmelding: Senest den 4. april 2008.
Deltagerantal: Maks. 25 personer.
Praktiske oplysninger: Man skal kunne gå og stå. (*HB*)

Lørdag den 24. maj 2008 kl. 11.00 – ca. 13.00 - Spadseretur i Fredensborg Bymidte

De mange velbevarede huse i Fredensborg Bymidte rummer mange minder om de store personligheder, der har boet der. Bl.a. komponisten Niels W. Gade, skuespilleren Olaf Poulsen og forfatteren Ole Juul. Vores guide er: Fhv. overbibliotekar Ernst Tursø, der siden sin pensionering har beskæftiget sig meget med den lokale historie og skrevet mange lokalhistoriske artikler.
Mødested og tidspunkt: P-pladsen ved Fredensborg Slot kl. 10.50.
Tilmelding: Senest den 5. maj 2008.
Deltagerantal: Maks. 50 personer.
Praktiske oplysninger: Turen gennemføres uanset vejret. *(HB)*

Lørdag den 7. juni 2008 kl. 11.00 – ca. 12.30 - "Det ukendte Kronborg"

Alle kender vi Kronborg med sine flotte sale og dybe kassematter, men de færreste har haft mulighed for en guidet tur på Kronborgs Slots lofter og kældre samt at se Erik af Pommerns kammer og Flagbastionen. Efterfølgende vil der være mulighed for på egen hånd at se det "kendte Kronborg".
Mødested og tidspunkt: Ved Museumsbutikken i den indre Slotsgård kl. 10.50. Husk, at det tager ca. et kvarter at spadsere til den Indre Slotsgård fra P-pladsen.
Deltagerantal: Maks. 46 personer.
Tilmelding: Senest den 29. maj 2008.
Praktiske oplysninger: Man skal være godt gående og kunne benytte trapper. *(HB)*

Nyt fra Museumsforeningen
Udgivet af Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn.
Redaktion: Elisabeth Just Møller (ansvarshavende) og Lene Bruunsgaard.
Tryk: Ilsted Tryk.
Oplag: 800
Deadline: 22. februar 2008. Indlæg sendes til Elisabeth Just Møller.
Medlemsbladet udkommer 4 gange årligt i februar, april, august og november. Bladet kan tillige læses på www.museums-foreningen.dk

Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn
Postadresse: Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm
www.museums-foreningen.dk
Bestyrelse: Jens Th. Hansen (formand), Hanne Bødtger (næstformand), Peter Brandi, Poul Erik Stjernholm samt Poul Væver (kasserer). Suppleanter: Eva Würtz, Ruth Hallander og Thorkild Gruelund.
Medlemskab: Via www.museums-foreningen.dk eller ved henvendelse til Hørsholm Egns Museum i kontortiden (tirsdag-fredag kl. 10-14). Årskontingent (2008) 185,- kr. pr. husstand og 135,- kr. for pensionisthusstand.
Bank: Danske Bank, 1551 16599433.

Hørsholm Egns Museum, Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm,
www.hoersholmmuseum.dk
Udstillinger: Tirsdag – søndag kl. 13-16.
Lokalarkivet: Tirsdag kl. 10-12, onsdag kl. 13-17, samt efter aftale.
Kontortid: Tirsdag-fredag kl. 10-14.
Telefon: 45 86 07 11

Med mindre andet fremgår, er eftertryk af bladets artikler tilladt med tydelig kildehenvisning.